

OKRUGLI STOL O USKLADIVANJU RADOVA DVAJU ILI VIŠE IZVODITELJA

U Hrvatskom inženjerskom domu u Zagrebu 19. travnja 2005. održan je okrugli stol s temom: *Usklađivanje radova dvaju ili više izvođača*. Organizator je bio Hrvatski savez građevinskih inženjera, a teze za raspravu pripremio je dr. sc. Mirko Orešković, dipl. ing. građ. Teze su se temeljile na odgovornosti propisanoj u Zakonu o gradnji.

Prema tim stajalištima:

- "Izvođač je dužan graditi u skladu s građevinskom dozvolom, projektom određenim ovim Zakonom i pri tome..." (uvodni dio članka 39. Zakona): "- sastaviti pisanu izjavu o izvedenim radovima i o uvjetima održavanja građevine, osim za obiteljsku kuću i jednostavnu građevinu" (peta alineja prvog stavka čl. 39. Zakona).
- "Ako u građenju sudjeluju dva ili više izvođača, investitor određuje jednog od izvođača koji je odgovoran za međusobno usklađivanje radova i koji imenuje glavnog inženjera gradilišta" (drugi stavak čl. 40. Zakona).
- "Glavni inženjer gradilišta odgovoran je za cjelovitost i međusobnu usklađenost provedbe obveza iz članka 39. ovog Zakona, te ujedno koordinira primjenu propisa kojima se uređuje sigurnost i zdravlje radnika tijekom građenja" (treći stavak čl. 40. Zakona).

U raspravi se razgovaralo o sljedećim otvorenim pitanjima:

- Kojim zakonskim instrumentima raspolaže odgovorna osoba da bi mogla realizirati tu na Zakonu zasnovanu obvezu iz koje proizlazi odgovornost?
- Kako zakonodavac tumači mogućnost provedbe usklađivanja pojedinih obveza iz članka 39. Za-

kona kada su te obveze pojedinačne i nedjeljive za izvođača radova, pa se prema tome ni odgovornost ne može dijeliti.

- Izvođač, ako ne gradi građevinu već izvodi radove (pa i veći dio) može "sastaviti pisanu izjavu o izvedenim radovima", ali ne može sastaviti pisanu izjavu "i o uvjetima održavanja građevine" kako se to zahtijeva u čl. 39. Zakona.
- Odredbom čl. 40. ne štiti se društveni interes (za to ovdje nema ni potrebe), a izravno se utječe na realizaciju partikularnog interesa naručitelja.
- Obveza investitora (naručitelja) da "određuje jednog od izvođača koji je odgovoran za međusobno usklađivanje radova i koji imenuje glavnog inženjera gradilišta" nepotrebno i neopravdano ograničava naručitelja u njegovu pravu izbora osobe kojoj će pokloniti povjerenje da u njegovu interesu (bez mogućeg sukoba interesa) usklađuje radove na gradilištu koje izvode dva ili više neovisnih izvođača.
- Obveze i prava "usklađitelja" ne mogu i ne smiju biti generirani iz obveze izvođača jer se kod "usklađitelja" radi o obavljanju usluge, a kod izvođača se radi o izvođenju radova/nabavi i instaliranju opreme.
- "Usklađitelj" nije glavni izvođač ni supstitucija uloge glavnog izvođača (koji odabire podizvođače u skladu sa svojim interesom i odgovarajućim prosudbama) ili glavnog izvođača s nominiranim podizvođačima (kada glavni izvođač zaključuje ugovore s podizvođačima, u dogovoru s investitorom ili na njegov izričit zahtjev).
- "Određeni izvođač", jedan od izvođača (s jednim od neovisnih

ugovora s klijentom), permanentno se nalazi u sukobu interesa, jer je u poziciji da usklađuje pojedine interese drugih izvođača sa svojim parcijalnim interesom, a da je pri tome upitno uvažavanje i zaštita interesa naručitelja.

- Za cjelovitost radova ne može biti odgovoran ni izvođač a ni "usklađitelj" jer se cjelovitost osigurava projektom (projektima) koje izrađuju projektanti, a "za cjelovitost i međusobnu usklađenost projekata odgovoran je glavni projektant" (čl. 36. Zakona). Prema tome, iz odredbe članka 36, proizlazi da se cjelovitost ne postiže i ne može postići izvođenjem radova, već se postiže obuhvatom i kvalitetom projektiranih rješenja.
- Bilo bi dovoljno (ako se to smatra nužnim i neizostavnim), zakonom utvrditi obveze i instrumente provedbe za "usklađitelja radova" (koordinatora građenja), a klijentu prepustiti izbor osobe u koju ima povjerenja da će zahtijevanu uslugu kvalitetno obaviti (ovdje se zaista radi o usluzi a ne o izvođenju radova).
- "Usklađivanje" (koordinacija) radova na gradilištu jest usluga koju odabrana osoba (pravna ili fizička) obavlja za investitora (naručitelja) s ciljem da za naručitelja ostvari optimalne rezultate u građenju, sve u skladu s posebnim ugovornim obvezama koje je naručitelj ugovorio sa dva ili više izvođača.
- Koordinaciju, kao uslugu, čini sustav planiranja glavnih radova, utvrđivanja i aplikacije graničnih događaja, organizacije procesa usklađivanja glavnih planova izvođača u skladu s graničnim događajima, odobrenje usklađenih glavnih planova izvođača, utvrđi-

vanje prioriteta izvođenja pojedinih radova, operativno i taktičko usklađivanje aktivnosti izvođača u vezi s vremenom i dinamikom zaposjedanja partikularnih mjesta za izvođenje radova, provođenje mjera za izbjegavanje konflikata na gradilištu te eliminiranje konflikata ako se pojave.

- Primjena "propisa kojima se uređuje sigurnost i zdravlje radnika tijekom građenja" koordinira se na način da koordinator građenja izradi Opći plan mjera i obveza u vezi sa sigurnošću i zdravljem radnika na gradilištu kojim propisuje (u skladu sa sadašnjim zakonima i pravilnicima) opće obveze svih izvođača na gradilištu.
- Za sigurnost i zdravlje radnika (svojih i radnika drugih poslodavaca koje svojim aktivnostima mogu ugroziti) i za pridržavanje obveza iz Općeg plana mjera i obveza odgovorni su izvođači.

Iz rasprave iznosimo nekoliko stajališta sudionika.

Josip Orešković

Tema ovoga okruglog stola jest koordinacija izvođača na gradilištu u onom sustavu ugovaranja radova kada klijent ugovara nezavisne ugovore, odnosno izvođenje radova putem nezavisnih izvoditelja, izvođača. Na gradilištu su dva ili više izvođača koji imaju posebne ugovore o izvođenju određenih radova. Naš zakon predviđa da je u tom slučaju klijent odnosno investitor obavezan imenovati izvođača koji ima zadatak da usklađuje radove na gradilištu. Po mojem mišljenju tu nastaje prvi nespo razum iz jednostavnog razloga što usklađivanje radova nije u području izvođenja radova. Postoji distinkcija između onoga što znači usklađivati (usklađivati znači obavljati neku uslugu, davati nekomu uslugu koja mu je potrebna), dok izvođenje radova zahtijeva osim znanja i opremu i materijale da bi se postignuo zadani cilj. Tu je bitna razlika između onoga što

klijent postiže ugovorom o izvođenju radova i što bi trebao postići ugovorom o povjeravanju obavljanja usluga, kako Zakon kaže, usklađivanja radova.

Boris Čupić

Iznio bih zaključak koji smo mi kao Udruga poslodavaca graditeljstva Hrvatske donijeli: Odredbe Zakona o gradnji treba uskladiti sa sličnim propisima država članica Europske unije koji određuju sudionike u postupku gradnje: investitor, izvođač, projektant, nadzorni inženjer. Koordinator radova, kojeg određuje investitor, nije sudionik u postupku gradnje, nego konzultant investitora koji prema trećima nema nikakve zakonom dodijeljene ovlasti, osim onih koje mu je dodijelio investitor.

Prema ovom zaključku, mislim da još uvijek treba, po uzoru na rješenja u Europskoj uniji, zadržati postojeći oblik i ne uvoditi ovo što naš moderator predlaže.

Rudolf Mulović

Svoj interes investitor štiti ugovorom s izvođačima ili s glavnim izvođačem. Isto tako, mi izvođači svoje interese štitimo preko ugovora koji sklapamo s investitorom.

Ne vidim zašto bismo mi u ovoj fazi kad ima više sudionika ubacivali još jednog sudionika u čitavu zakonsku regulativu.

Josip Švenda

Moram reći da podržavam kolegu iz *Tehnike* i pokušao bih to dopuniti. Mi već nekoliko godina pokušavamo doći do modela realizacije projekta za investicije formiranjem zajednice izvoditelja. To se vani zove *agre*. Znači, za taj projekt formira se zajednica izvoditelja, koja je onda dužna investitoru dati punu uslugu. Model formiranja poduzeća se mora odrediti. Po realizaciji projekta zajednica izvoditelja automatski prestaje postojati, bez nekakvih posebnih rasformiranja ili kompliciranog načina razdruživanja poduzeća.

Mi danas realiziramo već više projekata. U ovom trenutku u Čakovcu imamo na čakovečkoj obilaznici zajednicu izvoditelja koju, nažalost, zovemo 'gospodarsko interesno udruženje'. Znači, morali smo formirati jedno poduzeće za koje ćemo nakon realizacije projekta imati svu proceduru rasformiranja poduzeća.

Mislim, dakle, da je zajednica izvoditelja jedan model koji sigurno daje kvalitetnu uslugu investitoru za realizaciju projekta bilo koje veličine.

Lino Fučić

Mislim da bi ovdje trebalo raspraviti što je to uskladiti radove? Ako pročitate cijeli Zakon o gradnji, onda se usklađivanje ne odnosi, barem ne što se Zakona tiče, na to da se nešto napravi na vrijeme, da se ljudi s radovima nastavljaju u pravom trenutku, što bi bilo organiziranje gradilišta, pogotovo ako je veliko, nego je naglasak upravo na onom usklađivanju koje treba osigurati da se postignu bitni zahtjevi za građevinu i sve ostalo što se od građevine traži. Dakle, u tom smislu postoji odgovornost glavnog izvođača da zbog pomanjkanja takve sukladnosti građevine propisima ne bi došlo do propusta koji onda kao efekt imaju da se ne postigne to što se od građevine traži. Naravno da cijeli postupak na gradilištu s kompletnim izvođenjem radova podrazumijeva mnogo više usklađivanja. Međutim, to nije ono što u principu Zakon o gradnji u smislu odgovornosti traži.

Mirko Orešković (zaključujući raspravu)

Mislim da je stvarno bilo korisno da smo se našli i razmijenili mišljenja te da smo ih imali priliku usporediti. Smatram da smo mi kao struka sami sebi krivi što imamo tako izuzetno nizak "rejting", iz jednostavnog razloga što se ponašamo anonimno.

Stoga bih predložio predsjedniku HSGI-a, kao našoj svodnoj organi-

zaciji koju svesrdno podržavam, da ona mora biti upravo kreator toga javnoga mijenja i da mora biti mnogo aktivnija prema društvu i prema politici koja nas okružuje. Jedan od elemenata te kreativnosti i efikasnosti jest upravo organiziranje ovakvih diskusija, na kojima ćemo "ventili

rati" ideje, suprotstavljati stajališta i na koncu doći do zaključka.

Danas neću izvoditi bilo kakav zaključak jer bi taj zaključak bio subjektivan.

Mislim da sve nazočne više zanima i brine licenciranje u graditeljstvu, te

je prijedlog Predsjedništvu HSGI-a da što prije organizira okrugli stol o toj temi.

Na kraju je zaključeno da se na temelju rasprave uobliče zaključci te dostave sudionicima, Predsjedništvu HSHI-a i svim zainteresiranim institucijama.

Tanja Vrančić
